

Remissvar över betänkande SOU 2024:60 Stärkt stöd till anhöriga

Vårt diarienummer: SN/2024:155-739

Sammanfattning

Sammanfattningsvis ställer sig Vadstena kommun bakom utredningens förslag. Det är bra att det blir tydligare vilket ansvar myndigheterna har för att erbjuda stöd till anhöriga. Det är också värdefullt att utredningen lagt extra fokus på barn som är anhöriga eftersom det är en grupp som själva kan ha svårt att tala för sina rättigheter. Vi ser gärna att det nya lagförslaget följer av tydliga rekommendationer och kunskapsunderlag för att skapa ett mer jämlikt anhörigstöd. Vi anser att det är viktigt att sekretess inte blir ett hinder och att förslaget och inhämtningen av data inte skapar onödig administration för myndigheterna. Det är en fördel att utredningen inte pekar ut en särskild yrkeskategori för anhörigstödet och vi håller med utredningen om att det istället för en ytterligare stömlinje bör satsas mer resurser på redan befintliga stömlinjer. Vi ställer oss positiva till en gemensam informationsportal.

Kommentarer till förslaget om förtydligandet av anhörigstödet genom ändring i socialtjänstlagen, SoL, och hälso- och sjukvårdslagen, HSL

Det bör alltid övervägas noga huruvida förändringar i lag främjar statens medborgare och om det skapar tydlighet för myndigheter eller om det istället ger upphov till mer detaljstyrning och administration som tar resurser från annan verksamhet, i detta fall socialtjänsten. Utredningen berör detta och menar på att ett tydligare lagkrav är att föredra utifrån att det kan skapa ett mer jämlikt anhörigstöd i hela landet, något som låter rimligt. Dock är det viktigt här, vilket också berörs i utredningen, att kommunerna också får förutsättningar för att skapa detta anhörigstöd. Det vore bra om det nya lagförslaget blir relativt konkret och att det framgår vad som förväntas av kommunerna eftersom det annars finns risk att det fortsatt blir olikt stöd beroende på kommunens förutsättningar och egna prioriteringar. Utifrån att många kommuner redan idag erbjuder anhörigstöd utifrån redan gällande lagkrav är det också viktigt att det nya förslaget skrivs fram så det går att kombinera på ett gynnsamt sätt.

En viktig aspekt som utredningen tar upp är huruvida sekretessen inom både socialtjänsten och hälso- och sjukvården kan utgöra hinder för anhörigstödet. Utredningen beskriver på ett bra sätt hur det skulle vara möjligt, genom öppna frågor, att komma runt detta något som kommer krävas om en förbättring ska ske. Här kan dock kunskapsstöd behövas och en tydlig riktning från lagstiftaren om att detta inte ska vara ett hinder. Vi ser positivt på att utredningen föreslår att anhörigstödet framåt

inte behöver vara en biståndsbedömd insats eftersom det kan skapa längre väntetid när det behöver utredas samtidigt som myndighetskontoren ibland redan är högt belastade. Det är också positivt att utredningen förtydligar att anhörigstöd ska vara just ett stöd och inte riskera att bli ett ombud samt att det hålls öppet vilken bakgrund den som verkställer anhörigstöd kan ha. Utifrån att det redan idag är brist på vissa yrkeskategorier är det bra att inte låsa fast att anhörigstöd behöver ha en viss yrkesbakgrund.

Utredningens förslag om att möjliggöra för kartläggning, uppföljning och utvärdering av insatsen kontaktperson för anhöriga anser vi är bra. Det är alltid en fördel när man inför något nytt om det sedan går att utvärdera på ett bra sätt, för att se effekterna av det. Det vi vill skicka med här är att det är viktigt att den data eller statistik som kommunerna eventuellt kommer behöva lämna in blir så enkel som möjligt att lämna in. Dock behöver ju statistiken gå att göra bra analyser av men det blir en ytterligare administrativ uppgift som tar någons tid i anspråk därför behöver det vara så enkelt det går utan att kvalitén blir lidande.

En risk vi ser med förslaget är, som ofta finns i samband med nya lagförslag, att det ställs högre krav på myndigheterna samtidigt som de tillförda resurserna inte matchar de högt ställda kraven. Utredningen beskriver ekonomiska konsekvenser för kommunerna och hur de kommit fram till den summan. Eftersom kostnaden är beräknad utifrån antal personer som behöver stöd varje år bör detta tas med i beaktande när en eventuell finansiering till kommunerna beräknas fram. Att enbart fördela medel till kommunerna utifrån antal invånare skulle därför kunna bli missvisande utifrån att det inte behöver vara synonymt med andelen anhöriga som behöver stöd. Om fördelningen istället sker utifrån antalet anhöriga som faktiskt mottagit stöd kan fördelningen bli mer rättvis men den kan också bli svår att beräkna i förskott. Oavsett bör det tas i beaktande att det för små kommuner troligtvis inte kommer räcka till att anställa en eller flera personer. Där kommer arbetsuppgiften troligtvis behöva läggas på någon befintlig personal som då måste ges utrymme och förutsättningar för arbetet.

Det är bra att både socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen regleras för att tydliggöra anhörigas rätt till stöd. Dock kan vi se en viss farhåga i att två olika myndigheter, där det inte är ovanligt att en anhörig befinner sig hos båda, inte pratar med varandra och utgår från att den andra myndigheten ansvarar för stödet. Ett sätt att säkerställa att det inte sker kan vara att skapa tydliga kunskapsunderlag och underlätta för myndigheterna att ha kontakt kring individer som förekommer hos båda.

Kommentarer till förslaget om stödlinje för anhöriga

Vi håller med utredningen om att det är bättre att utöka stödet till de redan etablerade stödlinjerna istället för att skapa en ny. Det är dels mer resurseffektivt och vi tror också att stödet snabbare når de anhöriga eftersom det redan finns utarbetade kontakter och verktyg.

VADSTENA
KOMMUN

Kommentarer till förslaget om en informationsportal för anhöriga

Vi ställer oss bakom utredningens förslag om en samlad informationsportal för anhöriga. Att som anhörig snabbt kunna hitta information och framförallt få den samlad från en säker källa kan spara mycket kraft och tid. För kommunerna är det en stor fördel om det finns en samlad säker källa med bra information, både utifrån att kommunens personal då själva kan söka svar där men också för att kunna hänvisa till vid frågor eller om någon behöver stöd men inte vill ta emot den från kommunen.

Utredningens förslag om lämplig värd för informationsportalen, att låta Inera som byggt upp 1177 också få förvalta denna portal ser vi positivt på utifrån att det är en etablerad aktör och att det redan finns en legitimitet för 1177 som sida.

Ytterligare kommentarer

En sista kommentar från oss är att det står i utredningen att det i dialoger med både organisationer och företrädare men också barn och ungdomar belysts den viktiga roll som skolan har i sammanhanget. Här har många av barnen och ungdomarna önskat att skolan ska ta ett större ansvar och se dem och situationerna. Här vill vi verkligen understryka att vi ser det viktigt att hela samhället är med och bidrar här. Det är lätt att tycka att det är socialtjänstens ansvar att informera om vilka rättigheter barn som anhöriga har, eftersom det ofta är där insatserna sedan ges. Här ser vi en stor vinst i att vi tillsammans kan hjälpas åt att uppmärksamma våra barn och ungdomar som är anhöriga så att de tidigt får det stöd de har rätt till. Utifrån detta ser vi därför mycket positivt på att utredningen föreslår kunskapsspridning särskilt riktad till personal inom elevhälsan och övrig personal inom skolan.

Remissvaret från Vadstena kommun är framskrivet av socialchef Caroline Strand och SAS Sofie Lagerfelt Fernström. Socialchef och SAS har föredragit ärendet för socialnämnden som står bakom remissvaret.